

ZAKON

O VOJNOJ, RADNOJ I MATERIJALNOJ OBAVEZI

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se: vojna obaveza; regrutna obaveza; obaveza služenja vojnog roka; rezervni sastav; putovanje i boravak vojnih obveznika u inostranstvu; pravo na naknade za vršenje vojne obaveze; evidencija vojnih obveznika; radna obaveza u državnim organima i pravnim licima od značaja za odbranu; radna obaveza u jedinicama radne obaveze; materijalna obaveza građana, privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika u vanrednom i ratnom stanju, kao i druga pitanja od značaja za vojnu, radnu i materijalnu obavezu.

II. VOJNA OBAVEZA

Član 2.

Vojna obaveza je pravo i dužnost građana da se pripremaju i osposobljavaju za učešće u odbrani i zaštiti suverenosti, nezavisnosti, teritorijalne celovitosti i bezbednosti Republike Srbije (u daljem tekstu: odbrana).

Vojnu obavezu u miru, vanrednom ili ratnom stanju imaju svi građani koji se pripremaju i osposobljavaju za izvršavanje vojnih dužnosti i drugih zadataka odbrane, u skladu sa zakonom.

U izvršavanju vojne obaveze, u uslovima vanrednog i ratnog stanja, prava i slobode građana mogu se ograničavati za potrebe odbrane i bezbednosti zemlje, samo u skladu sa Ustavom Republike Srbije i propisima koji se odnose za ratno ili vanredno stanje.

Član 3.

Vojna obaveza je opšta i podležu joj državljani Republike Srbije, a sastoji se od: regrutne obaveze, obaveze služenja vojnog roka, obaveza vršenja civilne službe i obaveza u rezervnom sastavu koje se vrše pod uslovima propisanim ovim i posebnim zakonom.

Vojnu obavezu u miru građani izvršavaju u komandama, jedinicama i ustanovama Vojske Srbije, osim lica koja zamene služenje vojnog roka civilnom službom, a u ratnom i vanrednom stanju u Vojsci Srbije, policiji i ostalim snagama odbrane i civilnoj zaštiti, u skladu sa Planom odbrane i odlukama nadležnih organa.

Propise o načinu i postupku izvršavanja vojne obaveze donosi Vlada, na predlog ministra odbrane.

Član 4.

Vojni obveznik je lice koje podleže vojnoj obavezi u skladu sa ovim zakonom, i to:

- 1) regrut;
- 2) vojnik na služenju vojnog roka sa oružjem ili bez oružja;

- 3) lice u civilnoj službi;
- 4) lice u rezervnom sastavu.

Lice postaje regrut u kalendarskoj godini u kojoj navršava 18 godina i to: do stupanja na služenje vojnog roka u Vojsku Srbije; do stupanja u civilnu službu u organizaciji ili ustanovi u kojoj se vrši civilna služba; do prevođenja u rezervni sastav ako je obavezu služenja vojnog roka odnosno civilne službe regulisao na drugi način, odnosno do prestanka vojne obaveze po odredbama člana 9. ovog zakona.

Regrut postaje vojnik na služenju vojnog roka sa oružjem ili bez oružja danom stupanja u Vojsku Srbije kada i postaje vojno lice, a prestaje da bude vojno lice danom otpusta ili prekida služenja vojnog roka.

Regrut postaje lice u civilnoj službi danom stupanja u organizaciju ili ustanovu gde se vrši civilna služba, a prestaje biti lice u civilnoj službi danom otpusta ili prekida civilne službe.

Lice u rezervnom sastavu je vojni obveznik koji je regulisao vojni rok ili lice koje je izvršilo civilnu službu od dana otpusta, odnosno prekida služenja vojnog roka ili civilne službe i koje je raspoređeno ili neraspoređeno u Vojsku Srbije, civilnu zaštitu ili druge snage odbrane do dana prestanka vojne obaveze po odredbama člana 9. ovog zakona.

Lice u rezervnom sastavu postaje vojno lice danom javljanja na dužnost u Vojsku Srbije, a gubi status vojnog lica danom otpusta iz Vojske Srbije.

Vojni obveznik koji vrši civilnu službu nema status vojnog lica.

Član 5.

Ostvarivanje vojne obaveze obezbeđuje i sprovodi Ministarstvo odbrane preko teritorijalnih organa.

Teritorijalnim organima Ministarstva odbrane (u daljem tekstu: teritorijalni organ), u smislu ovog zakona, smatraju se centri Ministarstva odbrane za lokalnu samoupravu i regionalni centri Ministarstva odbrane.

Centri Ministarstva odbrane za lokalnu samoupravu se obrazuju za teritoriju određenog broja opština, odnosno gradova, a regionalni centri Ministarstva odbrane za teritoriju određenog broja centara za lokalnu samoupravu.

Teritorijalni organi obezbeđuju izvršavanje vojne obaveze na teritoriji za koju su obrazovani, usklađuju njeno izvršenje sa izvršavanjem radne i materijalne obaveze kao i drugih prava i dužnosti građana, odnosno zadataka odbrane na toj teritoriji, vode propisane evidencije vojnih obveznika na osnovu podataka koje u skladu sa zakonom pribavljaju od nadležnih državnih organa, organa jedinica lokalne samouprave, privrednih društava i drugih pravnih lica iz delokruga njihove nadležnosti vezanih za vođenje evidencija.

Poslovi koji se odnose na vojnu obavezu izvršavaju se u skladu sa planovima regrutovanja i popune Vojske Srbije, brojnim rasporedom, odnosno razrezom regruta u Vojski Srbije, kriterijumima za potrebe popune Vojske Srbije i drugih potreba odbrane i utvrđenim prioritetima za tu popunu, kao i sa planovima popune komandi, jedinica i ustanova Vojske Srbije i jedinica civilne zaštite i ostalih državnih organa u koje se mogu raspoređivati vojni obveznici u uslovima vanrednog i ratnog stanja.

Član 6.

Ministarstvo odbrane usklađuje sprovođenje vojne obaveze sa ostvarivanjem drugih prava i dužnosti u oblasti odbrane i vodi jedinstvenu evidenciju vojnih obveznika.

Organi autonomnih pokrajina i organi jedinica lokalne samouprave imaju obavezu da na teritoriji svoje nadležnosti, za potrebe izvršavanja vojne obaveze obezbede prostorne i tehničke uslove za rad teritorijalnih organa u skladu sa ovim zakonom i sredstvima obezbeđenim u budžetu za te namene.

Član 7.

U izvršavanju planova popune Vojske Srbije, jedinica civilne zaštite i drugih snaga odbrane Ministarstvo odbrane saraduje sa državnim organima, organima autonomnih pokrajina i organima jedinica lokalne samouprave pri donošenju planova regrutovanja i popune Vojske Srbije, popune jedinica civilne zaštite i drugih snaga odbrane i obezbeđuje ostvarivanje tih planova.

Član 8.

Žene ne podležu regrutnoj obavezi i obavezi služenja vojnog roka, a vojnu obavezu mogu izvršavati služenjem u rezervnom sastavu za vreme vanrednog i ratnog stanja.

Žene vojni obveznici se uvode u evidenciju rezervnog sastava prema njihovoj stručnoj i radnoj osposobljenosti i vojnim i civilnim specijalnostima koje imaju ili steknu tokom trajanja vojne obaveze.

Žene vojni obveznici u miru, mogu se pozivati na vojne vežbe i vežbe civilne zaštite (u daljem tekstu: vežbe) radi sticanja neophodnih vojnih i civilnih znanja i obučavanja za dužnosti u vanrednom i ratnom stanju koje organizuje Ministarstvo odbrane, Vojska Srbije ili civilna zaštita.

Žene profesionalna vojna lica po prestanku profesionalne službe izvršavaju obaveze lica u rezervnom sastavu prema svojim vojnoevidencionim specijalnostima.

Član 9.

Vojnom obvezniku prestaje vojna obaveza:

- 1) kada navrši 60 godina života (muškarac) i 50 godina života (žena);
- 2) ako mu prestane državljanstvo Republike Srbije, u skladu sa zakonom;
- 3) ako bude oglašen nesposobnim za vojnu službu;
- 4) njegovom smrću.

Pozivanje vojnih obveznika radi vršenja vojne obaveze

Član 10.

Vojnog obveznika radi vršenja vojne obaveze poziva teritorijalni organ.

Vojni obveznik se poziva radi vršenja vojne obaveze opštim i pojedinačnim pozivom.

Opšti poziv proizvodi isto pravno dejstvo kao i pojedinačni.

Regrut, odnosno lice u rezervnom sastavu, koga teritorijalni organ pozove u vezi sa vršenjem vojne obaveze dužan je da se javi na mesto i u vreme koji su navedeni u opštem ili pojedinačnom pozivu i da sa sobom ponese stvari i isprave koje su određene u pozivu.

Pojedinačni poziv, osim poziva za mobilizaciju ili za vežbu mobilizacijske gotovosti, dostavlja se vojnom obvezniku najkasnije 30 dana pre dana određenog za početak obaveze radi koje je pozvan.

Član 11.

Ako je regrut odnosno lice u rezervnom sastavu koje je pozvano sprečeno da dođe na mesto i u vreme koji su naznačeni u pozivu, zbog bolesti ili drugog opravdanog razloga, dužno je da odmah po prijemu poziva ili saznanja iz opšteg poziva izvesti o tome teritorijalni organ koji ga je pozvao, a ako razlog sprečenosti nastane kasnije odmah po saznanju tog razloga.

Ako se regrut odnosno lice u rezervnom sastavu ne odazove pozivu, a izostanak ne opravda, biće prinudno priveden.

Zaključak o privođenju donosi teritorijalni organ u skladu sa zakonom, a nalog po zaključku o privođenju izvršavaju policijski službenici Ministarstva unutrašnjih poslova, u skladu sa zakonom.

Član 12.

Vojni obveznik koji je podneo zahtev za otpust iz državljanstva Republike Srbije i o tome obavestio teritorijalni organ ne poziva se radi vršenja vojne obaveze dok se ne donese rešenje po tom zahtevu, u skladu sa zakonom.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, na služenje vojnog roka poziva se regrut koji je podneo zahtev za otpust iz državljanstva Republike Srbije, koji u toj kalendarskoj godini navršava 27 godina odnosno ukoliko je zahtev podneo u toku vanrednog ili ratnog stanja.

Vojni obveznik kome je odobren boravak u inostranstvu ne poziva se radi vršenja vojne obaveze do isteka odobrenog boravka.

Vojni obveznik koji je pored državljanstva Republike Srbije stekao i državljanstvo druge države, a boravi u inostranstvu i o tome je obavestio diplomatsko-konzularno predstavništvo ne poziva se radi vršenja vojne obaveze do kraja septembra kalendarske godine u kojoj navršava 26 godina.

Regrutna obaveza

Član 13.

Regrutna obaveza je dužnost vojnog obveznika da izvršava propisane obaveze i naloge Ministarstva odbrane u vezi sa uvođenjem u vojnu evidenciju, lekarskim i drugim pregledima i psihološkim ispitivanjima, regrutovanjem, uputom na služenje vojnog roka u Vojsku Srbije i druge propisane obaveze za regrute.

Regrutna obaveza nastaje u kalendarskoj godini u kojoj državljanin Republike Srbije navršava 18 godina života i traje do stupanja na služenje vojnog roka odnosno do prevođenja u rezervni sastav ako je obaveza služenja vojnog roka regulisana na drugi način odnosno do prestanka vojne obaveze po odredbama člana 9. ovog zakona.

Uputstvo o regrutovanju i popuni Vojske Srbije u miru i ratu donosi ministar odbrane.

Član 14.

Regrutna obaveza se izvršava:

- 1) uvođenjem u vojnu evidenciju;
- 2) lekarskim i drugim pregledima i psihološkim ispitivanjima;
- 3) regrutovanjem;

- 4) uputom na služenje vojnog roka u Vojsku Srbije ili u civilnu službu;
- 5) i drugim obavezama propisanim ovim zakonom.

Član 15.

U vojnu evidenciju uvodi se regrut početkom kalendarske godine u kojoj navršava 18 godina i regruti starijih godišta koji iz određenih razloga nisu uvedeni u evidenciju.

Regrut koji boravi u inostranstvu, uvodi se u evidenciju nadležnog diplomatsko-konzularnog predstavništva Republike Srbije, koje o tome obaveštava teritorijalni organ.

Član 16.

Lekarske i druge preglede i psihološka ispitivanja iz člana 14. ovog zakona, na zahtev Ministarstva odbrane, vrše ovlašćene vojne i civilne zdravstvene ustanove koje zajednički utvrde ministar odbrane i ministar zdravlja (u daljem tekstu: ovlašćene zdravstvene ustanove).

Uzajamna prava i obaveze Ministarstva odbrane i zdravstvenih ustanova, osim vojnih, u kojima se vrše pregledi i ispitivanja, uređuju se ugovorom.

Visinu naknade za vršenje usluga ovlašćenih zdravstvenih ustanova određuje Vlada, na osnovu predloga ministra odbrane uz prethodno pribavljeno mišljenje ministra zdravlja.

Ugovor iz stava 2. ovog člana potpisuje ministar odbrane ili lice koje on ovlasti i ministar zdravlja odnosno lice koje on ovlasti.

Član 17.

Lekarski i drugi pregledi i psihološka ispitivanja radi utvrđivanja ocene sposobnosti za vojnu službu i regrutovanje vrše se najkasnije šest meseci pre upućivanja na služenje vojnog roka, a najranije u kalendarskoj godini u kojoj regrut navršava 19 godina.

Regruti koji se upućuju u posebne jedinice Vojske Srbije i kandidati za rezervne oficire podležu bezbednosnoj proveru.

Propise po kojima se vrši bezbednosna provera regruta donosi ministar odbrane.

Član 18.

Regrutovanje vrše regrutne komisije koje obrazuje Ministarstvo odbrane.

Regrutnu komisiju sačinjavaju najmanje tri člana, od kojih jedan član mora biti lekar.

Broj regrutnih komisija je promenljiv, zavisno od broja regruta koji se regrutuju.

Član 19.

Regrutna komisija ocenjuje sposobnost regruta za vršenje vojne službe, određuje rod odnosno službu na osnovu stečenih kvalifikacija, znanja, veština i nalaza prethodno izvršenih lekarskih i drugih pregleda, kao i lekarskog pregleda prilikom regrutovanja.

Ocena regrutne komisije može biti:

- 1) sposoban za vojnu službu;
- 2) privremeno nesposoban za vojnu službu;

3) nesposoban za vojnu službu.

Ocena sposobnosti za vojnu službu može se dati samo na osnovu izvršenih lekarskih i drugih pregleda i psiholoških ispitivanja u ovlašćenoj zdravstvenoj ustanovi.

Rod odnosno službu određenu na regrutovanju, regrutna komisija može izmeniti zbog potreba popune Vojske Srbije, promene zdravstvene sposobnosti regruta, naknadno stečenih kvalifikacija ili promene zanimanja i sticanja znanja značajnih za Vojsku Srbije.

Član 20.

Vojni obveznik koji je ocenjen privremeno nesposobnim za vojnu službu podleže ponovnim lekarskim i drugim pregledima i psihološkim ispitivanjima po isteku privremene nesposobnosti.

Vreme trajanja privremene nesposobnosti ne može se odrediti duže od kraja kalendarske godine u kojoj regrut navršava 27 godina.

Prilikom svakog regrutovanja, privremena nesposobnost se može odrediti u trajanju od jedne do tri godine.

Regrut može biti ocenjen privremeno nesposobnim za vojnu službu samo dva puta.

Prilikom trećeg regrutovanja, regrutna komisija donosi konačnu ocenu o njegovoj sposobnosti za vojnu službu.

Član 21.

Vojni obveznik koji je ocenjen nesposobnim za vojnu službu podleže ponovnom pregledu, na predlog teritorijalnog organa, koji je sačinjen po osnovu naknadno utvrđenih podataka od značaja za sposobnost za vojnu službu ili pribavljene medicinske dokumentacije da ocena nesposobnosti ne odgovara utvrđenom činjeničnom stanju.

Odluku o ponovnom pregledu za lice iz stava 1. ovog člana donosi ministar odbrane ili lice koje on ovlasti.

Član 22.

Radi obezbeđenja potrebnog nivoa popune Vojske Srbije regrutovanje se može vršiti i u vanrednom i ratnom stanju, u skladu sa propisima koji se donose za vanredno i ratno stanje.

Radi izvršenja regrutovanja u ratu, Plan regrutovanja za prvu godinu rata priprema se i izrađuje u miru.

Uput za popunu Vojske Srbije u ratu vrši se po teritorijalnom principu, a izuzetno eksteritorijalno.

Član 23.

Propise o merilima za ocenjivanje zdravstvene sposobnosti vojnih obveznika za vojnu službu i o lekarskim i drugim pregledima i psihološkim ispitivanjima vojnih obveznika radi utvrđivanja sposobnosti za vojnu službu donosi Vlada na predlog ministra odbrane.

Propise o načinu rada regrutnih komisija i o uslovima za određivanje rodova i službi u kojima će regrut služiti vojni rok donosi ministar odbrane.

Obaveza služenja vojnog roka

Član 24.

Obaveza služenja vojnog roka izvršava se služenjem vojnog roka u Vojski Srbije sa oružjem ili bez oružja.

Služenje vojnog roka sa oružjem ili bez oružja traje šest meseci.

Član 25.

Na služenje vojnog roka upućuje se regrut koji je ocenjen sposobnim za vojnu službu u skladu sa članom 19. ovog zakona u kalendarskoj godini kada navršava 19 godina.

Upućivanje regruta na služenje vojnog roka naređuje ministar odbrane ili lice koje on ovlasti, saglasno Planu popune Vojske Srbije.

Član 26.

Regrut koji je upisan na fakultet odnosno drugu visoku školu ili strukovne studije upućuje se na služenje vojnog roka kada završi fakultet odnosno drugu visoku školu ili strukovne studije, ali najkasnije do kraja septembra kalendarske godine u kojoj navršava 27 godina.

Regrut iz stava 1. ovog člana dužan je da do kraja novembra tekuće godine teritorijalnom organu dostavi dokaz da je upisan na fakultet odnosno drugu visoku školu ili strukovne studije za svaku školsku godinu.

Član 27.

Regrut koji zahteva da bude upućen na služenje odnosno dosluženje vojnog roka biće upućen u roku od šest meseci od dana podnošenja zahteva, a najranije u kalendarskoj godini u kojoj navršava 19 godina.

Regrut koji se sa odobrenog privremenog boravka u inostranstvu vrati u zemlju i zatraži da bude upućen na služenje vojnog roka, upućuje se u prvom uputnom roku.

Član 28.

Ministar odbrane propisuje uslove po kojima vojni rok služi: regrut naučni radnik istraživač, koji radi na naučnoistraživačkim i razvojnim projektima od posebnog značaja za Republiku Srbiju, vrhunski sportista i član reprezentacije Republike Srbije, koji na sportskim takmičenjima postiže vrhunske sportske rezultate i umetnik za vrhunski doprinos nacionalnoj kulturi Republike Srbije.

Status regruta iz stava 1. ovog člana potvrđuje nadležno ministarstvo.

Član 29.

Regrut može biti upućen na služenje vojnog roka do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 27 godina.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, regrut za koga se utvrdi da nije izvršio obaveze propisane ovim zakonom, pa zbog toga nije bio upućen na služenje vojnog roka do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 27 godina, upućuje se na služenje vojnog roka najkasnije do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 30 godina, o čemu rešenje donosi teritorijalni organ.

Član 30.

Regrut koji ima visoku školsku spremu može biti izabran za slušaoca kursa za rezervne oficire ako ispunjava uslove propisane za regrute koji se upućuju u posebne jedinice Vojske Srbije.

Izbor regruta vrše teritorijalni organi prema godišnjem planu školovanja.

Način i uslove za izbor, postupak izbora regruta koji će se usavršavati za rezervne oficire propisuje ministar odbrane u skladu sa potrebama službe i propisima o vojnom školstvu.

Član 31.

Prilikom izbora slušalaca kursa za rezervne oficire, prvenstvo imaju regruti vojni stipendisti, regruti koji su sa boljim uspehom završili odgovarajuću školu i regruti mlađeg godišta.

Regrutu koji bude izabran za slušaoca kursa za rezervne oficire odrediće se rod odnosno služba u skladu sa spiskom struka i zanimanja koji su značajni za određivanje roda odnosno službe i vojnoevidencione specijalnosti regruta.

Član 32.

Na služenje vojnog roka ne upućuje se regrut:

- 1) koji je pravnosnažno osuđen na kaznu maloletničkog zatvora ili bezuslovno na kaznu zatvora zbog krivičnog dela (dok kaznu ne izdrži ili ne bude pušten na uslovni otpust);
- 2) prema kome je primenjena vaspitna mera ili mera bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi (dok traje mera koja je primenjena);
- 3) protiv koga je pokrenut krivični postupak zbog krivičnog dela za koje se goni po službenoj dužnosti, osim za krivično delo izbegavanje vojne obaveze.

Regrut iz stava 1. tač. 1) i 2) ovog člana može se uputiti na služenje vojnog roka po prethodno pribavljenom mišljenju ustanove u kojoj je lečen ili u kojoj je izdržavao kaznu zatvora o njegovom ponašanju tokom izdržavanja kazne ili lečenja najkasnije do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 30 godina.

Član 33.

Prigovor savesti podnosi se teritorijalnom organu kod kojeg se regrut vodi u evidenciji vojnih obveznika, najkasnije u roku od osam dana od dana prijema poziva za upućivanje na služenje vojnog roka.

Pravo na služenje vojnog roka bez oružja ne može ostvariti regrut:

- 1) koji poseduje dozvolu za nošenje ili držanje oružja;
- 2) koji je u poslednje tri godine podneo zahtev za nošenje ili držanje oružja;
- 3) koji je pravnosnažno osuđivan za krivično delo za koje se goni po službenoj dužnosti ili za krivično delo sa elementima nasilja koje se goni po privatnoj tužbi;
- 4) koji je u poslednje tri godine pravnosnažno kažnjavan za izazivanje ili učestvovanje u neredima i tučama i protiv koga je pokrenut krivični postupak za krivično delo koje se goni po službenoj dužnosti, osim za krivično delo izbegavanja vojne obaveze.

Član 34.

Komande, jedinice i ustanove Vojske Srbije u kojima se služenje vojnog roka vrši bez oružja određuje ministar odbrane, na predlog načelnika Generalštaba Vojske Srbije.

Član 35.

Vojni obveznici koji vojni rok služe bez oružja raspoređuju se na dužnosti i zadatke na kojima nije potrebno nošenje i upotreba oružja.

U ostalim pravima i dužnostima izjednačeni su sa vojnim obveznicima koji vojni rok služe sa oružjem.

Član 36.

Vojnik koji odsluži vojni rok otpušta se iz Vojske Srbije i postaje lice u rezervnom sastavu, a pod uslovima propisanim zakonom može postati i rezervni podoficir odnosno rezervni oficir.

Vojni obveznik koji je oslobođen služenja vojnog roka pod uslovima propisanim zakonom, prevodi se u rezervni sastav Vojske Srbije prema svojoj školskoj spremi i radnom iskustvu.

Član 37.

Redovno odsustvo vojnika na služenju vojnog roka sa oružjem ili bez oružja traje 10 dana.

Za naročito zalaganje, rad i vrhunske rezultate vojnika na služenju vojnog roka sa oružjem ili bez oružja, nadležni starešina može nagraditi odsustvom u trajanju do 10 dana.

Vojniku za svako dobrovoljno davanje krvi pripada pravo na dva dana odsustva, izuzimajući dan davanja krvi.

Akt o redovnom, nagradnom i odsustvu po osnovu dobrovoljnog davanja krvi, donosi nadležni starešina a vreme odobrenog odsustva, iz st. 1, 2. i 3. ovog člana, uračunava se u vreme provedeno na odsluženju vojnog roka.

Član 38.

Vojnicima na služenju vojnog roka može se izreći disciplinska mera zabrana udaljenja iz posebnih prostorija u vojnom objektu u trajanju do 15 dana za postupanje koje je protivno obavezi vršenja vojne dužnosti ustanovljenoj zakonom, Pravilom službe i drugim propisima, naređenjima i drugim aktima nadležnih starešina koja se tiču službe.

Povrede vojne discipline za koje se izriče mera zabrana udaljenja iz posebnih prostorija u vojnom objektu, kao i postupak za izricanje disciplinske mere, svojim aktom bliže uređuje predsednik Republike, na predlog ministra odbrane.

Odlaganje, prekid i oslobađanje od obaveze služenja vojnog roka

Član 39.

Služenje vojnog roka se odlaže regrutu:

- 1) koji u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita članova porodice lica na obaveznoj vojnoj službi stekne svojstvo hranioca porodice (dok te okolnosti traju);
- 2) članu domaćinstva, ako se drugi član tog domaćinstva već nalazi na služenju vojnog roka (dok taj član ne odsluži vojni rok);
- 3) ako bi usled smrti ili teške bolesti u porodici (supružnik, deca rođena u braku, vanbračnoj zajednici, usvojena ili uzeta na izdržavanje, i srodnici u pravoj liniji pod uslovom da žive u zajedničkom domaćinstvu), ili usled elementarne nepogode porodica regruta bila dovedena u težak materijalni položaj njegovim upućivanjem na služenje vojnog roka (dok ti razlozi postoje);

- 4) koji je zasnovao radni odnos u svojstvu pripravnika (do završetka pripravničkog staža);
- 5) koji je primljen u radni odnos na neodređeno vreme, a zbog upućivanja na služenje vojnog roka ne bi bio u mogućnosti da se javi na rad u vreme koje mu je određeno, kao i regrutu koji je u radnom odnosu na određeno vreme, a ima dokaz da će posle isteka određenog vremena biti primljen u radni odnos na neodređeno vreme, a najduže do godinu dana;
- 6) koji u porodičnom domaćinstvu nema drugog člana sposobnog za privređivanje, a neophodno je da obavi neodložne poljoprivredne radove;
- 7) koji se iz inostranstva vratio u zemlju radi služenja vojnog roka, a nije u mogućnosti da porodicu zbrine do dana upućivanja u Vojsku Srbije.

Regrut iz stava 1. ovog člana podnosi zahtev teritorijalnom organu kod kojeg se vodi u evidenciji u roku od osam dana od dana prijema poziva za upućivanje na služenje vojnog roka. Regrut koji boravi u inostranstvu zahtev teritorijalnom organu može dostaviti i preko diplomatsko - konzularnog predstavništva Republike Srbije.

Regrutu iz stava 1. ovog člana služenje vojnog roka odlaže se najkasnije do kraja septembra kalendarske godine u kojoj navršava 27 godina.

Član 40.

Po zahtevu nadležnog ministarstva služenje vojnog roka odlaže se regrutu:

- 1) naučnom radniku istraživaču, koji radi na naučnoistraživačkim i razvojnim projektima od posebnog značaja za Republiku Srbiju;
- 2) vrhunskom sportisti i članu reprezentacije Republike Srbije, zbog učešća na svetskim i evropskim takmičenjima i olimpijskim igrama;
- 3) umetniku radi učešća na manifestacijama od značaja za Republiku Srbiju.

Služenje vojnog roka odlaže se regrutu iz stava 1. ovog člana do godinu dana, a najkasnije do kraja septembra kalendarske godine u kojoj navršava 27 godina.

Zahtev iz stava 1. ovog člana podnosi se Ministarstvu odbrane u roku od 15 dana od dana prijema poziva.

Član 41.

Služenje vojnog roka prekida se vojniku:

- 1) koji je ocenjen privremeno nesposobnim za vojnu službu (dok traje nesposobnost);
- 2) koji je u toku služenja vojnog roka pravosnažnom presudom suda osuđen na kaznu maloletničkog zatvora ili na безусловnu kaznu zatvora i pozvan na izdržavanje kazne zatvora (dok kaznu ne izdrži);
- 3) protiv koga je pre i u toku služenja vojnog roka pokrenut krivični postupak zbog krivičnog dela za koje se goni po službenoj dužnosti, učinjenog pre stupanja na služenje vojnog roka ili u toku služenja vojnog roka (do okončanja krivičnog postupka), osim za krivična dela izbegavanja vojne obaveze;
- 4) koji je primljen na školovanje u vojnu školu ili školu unutrašnjih poslova, u roku od tri dana od dana kada je jedinica primila odluku o njegovom prijemu na školovanje;

- 5) koji je primljen na specijalizaciju ili poslediplomsko usavršavanje u zemlji i inostranstvu, dok školovanje traje, a najkasnije do kraja juna kalendarske godine u kojoj navršava 30 godina.

Vojnik koji je ocenjen nesposobnim za vojnu službu otpušta se sa služenja vojnog roka u roku od tri dana od dana pravnosnažnosti nalaza, ocene i mišljenja nadležne vojno lekarske komisije.

Član 42.

Vojniku se služenje vojnog roka, na njegov zahtev, može prekinuti zbog elementarne nepogode, smrti ili teške bolesti člana porodice, ako bi njegova porodica bila dovedena u težak položaj zbog njegove odsutnosti dok postoje ti razlozi, a najkasnije do godinu dana.

Po obrazloženom zahtevu nadležnog ministarstva može se prekinuti služenje vojnog roka vojniku naučnom radniku istraživaču (radi učešća u naučnoistraživačkim i razvojnim projektima od posebnog značaja za Republiku Srbiju), vrhunskom sportisti i članu reprezentacije Republike Srbije (radi učešća na svetskim i evropskim takmičenjima i olimpijskim igrama) i umetniku (radi učešća na manifestacijama od interesa za Republiku Srbiju), dok traju razlozi, a najkasnije do kraja juna kalendarske godine u kojoj regrut navršava 27 godina.

Zahtev iz st. 1. i 2. ovog člana podnosi se starešini jedinice ranga komandanta brigade ili istom u kojoj vojnik služi vojni rok.

Član 43.

Vojnik kome je prekinuto služenje vojnog roka po odredbama člana 41. stav 1. tač. 1) do 4) i člana 42. ovog zakona, uputiće se na dosluženje vojnog roka po prestanku razloga za prekidanje služenja vojnog roka, a najkasnije do kraja septembra kalendarske godine u kojoj navršava 27 godina.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, vojnik kome je prekinuto služenje vojnog roka neće se uputiti na dosluženje vojnog roka, ako mu je do kraja služenja vojnog roka ostalo manje od 30 dana.

Vojnika iz stava 2. ovog člana Ministarstvo odbrane rešenjem prevodi u rezervni sastav danom kada mu je prekinuto služenje vojnog roka.

Izuzetno od odredbe stava 3. ovog člana vojnik iz člana 41. stav 1. tačka 1) ovog zakona prevodi se u rezervni sastav nakon ponovnog ocenjivanja zdravstvene sposobnosti, ukoliko je ocenjen sposobnim za vojnu službu.

Član 44.

Vreme koje kadet Vojne akademije provede na studiranju u Vojnoj akademiji, nakon prvih šest meseci, računa se kao vreme (u danima) provedeno na služenju vojnog roka.

Član 45.

Od obaveze služenja vojnog roka oslobađa se regrut:

- 1) koji je ocenjen nesposobnim za vojnu službu;
- 2) koji stekne državljanstvo Republike Srbije prijemom ili na osnovu međunarodnih ugovora, ako je u zemlji čiji je bio državljanin regulisao obavezu služenja vojnog roka odnosno ako je navršio 27 godina života;
- 3) koji pored državljanstva Republike Srbije ima državljanstvo i druge države, a u toj državi je regulisao obavezu služenja vojnog roka;
- 4) koji je stekao svojstvo profesionalnog vojnog lica u skladu sa zakonom;

- 5) koji je završio Kriminalističko-policijsku akademiju i stekao svojstvo ovlašćenog službenog lica Ministarstva unutrašnjih poslova;
- 6) koji je završio odgovarajuću školu odnosno kurs u Ministarstvu unutrašnjih poslova i stekao svojstvo ovlašćenog službenog lica u skladu sa zakonom i na poslovima ovlašćenog službenog lica proveo najmanje dve godine.

Član 46.

U služenje vojnog roka ne računa se:

- 1) vreme na lečenju i bolovanju zbog onesposobljenja izazvanog u nameri da se izbegne služenje vojnog roka ili da bude raspoređen na lakšu dužnost (ako je to utvrđeno pravnosnažnom presudom nadležnog suda);
- 2) vreme u samovoljnom odsustvovanju i bekstvu iz Vojske Srbije koje je neprekidno trajalo najmanje 24 časa;
- 3) vreme za koje je vojnik lišen slobode i zadržan od organa unutrašnjih poslova i vreme provedeno u pritvoru koji je protiv njega određen u krivičnom postupku (ako je to vreme pravnosnažnom presudom uračunato u kaznu zbog izvršenog krivičnog dela);
- 4) vreme na izdržavanju disciplinske mere zabrane udaljenja iz posebnih prostorija u vojnom objektu odnosno zatvora koju nadležni vojni starešina ili vojno disciplinski sud, prema propisima o vojnoj disciplini izriče u ukupnom trajanju od preko dva dana.

Posebna prava po osnovu služenja vojnog roka sa oružjem

Član 47.

Vojniku koji vojni rok služi sa oružjem, u skladu sa ovim zakonom, obezbeđuje se dodatak na novčana primanja iz člana 91. Zakona o Vojsci Srbije.

Visinu dodatka određuje ministar odbrane, na predlog načelnika Generalštaba Vojske Srbije.

Rezervni sastav

Član 48.

Rezervni sastav obuhvata:

- 1) rezervni sastav Vojske Srbije;
- 2) rezervni sastav civilne zaštite i drugih snaga odbrane;
- 3) neraspoređene vojne obveznike.

Obavezi služenja u rezervnom sastavu podležu vojni obveznici:

- 1) koji su odslužili vojni rok;
- 2) koji su, po odredbama ovog zakona, regulisali obavezu služenja vojnog roka na drugi način (ako su ocenjeni sposobnim za vojnu službu);
- 3) žene vojni obveznici koje se vode u evidenciji.

Vojni obveznici u rezervnom sastavu se vode u evidenciji kao rezervni oficiri, rezervni podoficiri i vojnici u rezervi.

Rezervni sastav civilne zaštite i drugih snaga odbrane čine lica koja su vojnu obavezu regulisala izvršenjem civilne službe i, po potrebi, vojni obveznici koji nisu na ratnom rasporedu u Vojsci Srbije.

Član 49.

Obaveze lica u rezervnom sastavu nastaju od dana otpuštanja sa služenja vojnog roka ili civilne službe, od dana kada je obaveza služenja vojnog roka i civilne službe regulisana na drugi način, odnosno od dana prestanka profesionalne vojne službe, i traju do kraja kalendarske godine u kojoj vojni obveznik (muškarac) navršava 60 godina života.

Obaveze lica u rezervnom sastavu za žene nastaju početkom kalendarske godine u kojoj navršavaju 19 godina i traju do kraja kalendarske godine u kojoj navršavaju 50 godina.

Izuzetno od odredaba st. 1. i 2. ovog člana, na vežbu se ne poziva žena za vreme trudnoće, vojni obveznik čiji je bračni drug pozvan na vojnu vežbu, samohrani roditelj (ako ima dete mlađe od 15 godina) i žena čiji bračni drug nije pozvan na vojnu vežbu (ako ima dete mlađe od 10 godina).

Za vreme vanrednog ili ratnog stanja, predsednik Republike može produžiti trajanje obaveza lica u rezervnom sastavu za rezervne podoficire i rezervne oficire i posle isteka roka iz st. 1. i 2. ovog člana.

U slučaju vanrednog ili ratnog stanja predsednik Republike može narediti da se vojnici kojima je istekao vojni rok i civilna služba po ovom zakonu, neposredno po odsluženju vojnog roka ili civilne službe zadrže u Vojsci Srbije i civilnoj službi kao lica u rezervnom sastavu.

Član 50.

Vojni obveznici koji su odslužili vojni rok, a imaju raspored u Ministarstvu unutrašnjih poslova ne pozivaju se na vojnu vežbu već svoje obaveze izvršavaju prema Zakonu o policiji.

Član 51.

Lica u rezervnom sastavu mogu biti pozivana na vojne vežbe i vežbe civilne zaštite.

Lice u rezervnom sastavu može biti pozvano na vežbu najviše do 90 dana u toku jedne godine.

Vojna obaveza u rezervnom sastavu se izvršava i učešćem vojnih obveznika na vežbama, kursevima i drugim oblicima vojne i civilne obuke i izvršavanjem drugih dužnosti propisanih ovim zakonom i drugim zakonima, a u slučaju vanrednog ili ratnog stanja stupanjem u Vojsku Srbije, angažovanjem u civilnoj zaštiti, izvršavanjem određenih vojnih dužnosti i poslova u drugim snagama odbrane.

Izuzetno, predsednik Republike za vreme vanrednog ili ratnog stanja može narediti da se pozovu na vežbu lica:

- 1) u rezervnom sastavu koja su završila vežbu u trajanju propisanom odredbom stava 2. ovog člana;
- 2) u rezervnom sastavu koja su navršila godine života iz člana 49. st. 1. i 2. ovog zakona.

Član 52.

Licu u rezervnom sastavu se na njegov zahtev vežba prekida odnosno odlaže:

- 1) ako je bolesno (do narednog pozivanja po njegovom ozdravljenju);

- 2) ako je iz njegovog domaćinstva u isto vreme pozivan drugi član domaćinstva ili se već nalazi na služenju vojnog roka (dok se on ne vrati);
- 3) ako u vreme vežbe polaže ispite i ako bi odlaskom na vežbu bilo sprečeno da završi školsku godinu (dok takav razlog postoji);
- 4) ako se u vreme vežbe nalazi na pripremama radi učešća na evropskim i svetskim sportskim takmičenjima i olimpijskim igrama;
- 5) ako učestvuje u međunarodnim naučnim, istraživačkim i umetničkim manifestacijama ili treba da obavlja poslove koji su od izuzetnog značaja za Republiku Srbiju (dok manifestacije i poslovi traju);
- 6) ako bi usled smrti ili teške bolesti u domaćinstvu odnosno usled elementarne nepogode domaćinstvo bilo dovedeno u težak materijalni ili socijalni položaj njegovim odlaskom na vežbu (dok takvo stanje u domaćinstvu traje).

Ako u mestu u kojem boravi lice u rezervnom sastavu vlada zarazna bolest, vežba se tom licu odlaže dok zarazna bolest traje.

Licu u rezervnom sastavu vežba se može, izuzetno, odložiti zbog neodložnih potreba službe ako to zatraži državni organ, privredno društvo, drugo pravno lice i preduzetnik kod kojeg je to lice zaposleno (dok takva potreba postoji).

Vežba koja traje duže od tri dana može se registrovanom poljoprivredniku i drugom licu koje samostalno obavlja privrednu delatnost, odložiti zbog neodložnih radova, ako u njegovom domaćinstvu nema drugog člana sposobnog za privređivanje.

Član 53.

Zahtev za odlaganje vežbe podnosi se teritorijalnom organu kod kojeg se lice vodi u evidenciji u roku od osam dana od dana prijema poziva za vežbu.

O odlaganju i prekidu obučavanja, vežbe ili angažovanja vojnih obveznika iz aktivne rezerve odlučuje nadležni starešina Vojske Srbije.

Ako se odlaganje zatraži zbog razloga navedenih u članu 52. stav 1. tač. 1), 4), 5) i 6) ovog zakona zahtev se može podneti i kad nastane razlog za odlaganje vežbe.

Rešenje o prekidu vežbe licu u rezervnom sastavu donosi nadležni starešina Vojske Srbije na položaju komandanta samostalnog bataljona i viši, odnosno nadležno lice organa civilne zaštite ili državnog organa.

Član 54.

Aktivna rezerva predstavlja obučeni rezervni sastav Vojske Srbije koji se angažuje za popunu jedinica Vojske Srbije i Ministarstva odbrane, radi izvršavanja zadataka u određenom vremenskom periodu i čija su prava i dužnosti regulisana zakonom i zaključenim ugovorom.

Lica iz aktivne rezerve imaju ratni raspored u komandama, jedinicama i ustanovama Vojske Srbije i Ministarstvu odbrane sa kojima su sklopili ugovor o angažovanju u svojstvu pripadnika aktivne rezerve.

Pripadnici aktivne rezerve se angažuju na zadacima održavanja operativne i funkcionalne sposobnosti, obučavanja, angažovanja u misijama i na drugim zadacima, u skladu sa zaključenim ugovorom. Planskim i intenzivnijim obučavanjem i kondicionanjem pripadnika aktivne rezerve obezbeđuje se viši stepen osposobljenosti

u odnosu na lica iz pasivne rezerve, radi popune komandi, jedinica i ustanova Vojske Srbije kojima je određen viši stepen operativne i funkcionalne sposobnosti.

Pripadnici aktivne rezerve se pozivaju u toku kalendarske godine na redovno obučavanje do 45 dana, na izvršenje pripreme za misije i zadatke do tri meseca i u misije do šest meseci.

Pasivnu rezervu čine pripadnici rezervnog sastava, koji imaju ratni raspored u komandama, jedinicama i ustanovama Vojske Srbije, Ministarstvu odbrane, državnim organima, civilnoj zaštiti i drugim snagama odbrane.

Pripadnici pasivne rezerve se raspoređuju načelno po teritorijalnom principu.

Pripadnici pasivne rezerve se angažuju i za izvršavanje zadataka pružanja pomoći stanovništvu i spasavanju materijalnih dobara usled prirodnih katastrofa i drugih nesreća.

Pripadnici pasivne rezerve pozivaju se na obučavanje u toku kalendarske godine do 15 dana.

Član 55.

Popuna Vojske Srbije aktivnom rezervom se vrši na osnovu javno raspisanog konkursa. Opšte uslove za službu u aktivnoj rezervi propisuje Vlada, na predlog ministra odbrane.

Posebne uslove određuje Ministarstvo odbrane na predlog Generalštaba Vojske Srbije, a preciziraju se prilikom raspisivanja konkursa u zavisnosti od potreba službe i odobrenog plana.

Pripadnik aktivne rezerve može biti vojni obveznik koji ispunjava propisane opšte uslove iz stava 1. ovog člana, i posebne uslove određene konkursom, a koji se tiču vojnostručne osposobljenosti i stepena stručne spreme, specijalnosti, usavršavanja, medicinsko - psihološke i fizičke sposobnosti i bezbednosnih uslova za angažovanje na formacijskom mestu za koje se zaključuje ugovor.

Broj i strukturu lica (po činu, rodu, službi, specijalnosti i jedinicama) sa kojima se može zaključiti ugovor o angažovanju u aktivnoj rezervi, na predlog načelnika Generalštaba Vojske Srbije, odobrava ministar odbrane za svaku kalendarsku godinu.

Sa potrebnim brojem lica koja ispunjavaju opšte i posebne uslove zaključuje se ugovor o aktivnoj rezervi i pojedinačni ugovori o izvršavanju konkretnih zadataka od značaja za odbranu ili potrebe Vojske Srbije.

Član 56.

Ugovorom o aktivnoj rezervi se uređuju uslovi, vreme, način i poslovi za koje se angažuju, prava i obaveze za vreme izvršavanja stručnih poslova u Ministarstvu odbrane i vojnih dužnosti u Vojsci Srbije.

Vojni obveznik primljen u aktivnu rezervu zaključuje tipski ugovor sa jedinicom ranga brigade ili višeg o služenju u aktivnoj rezervi. Ugovor se zaključuje na period do dve godine i može se produžavati najduže do godine u kojoj lice puni 45 (za vojnike i podoficire) odnosno 55 (za oficire) godina. Ugovorom se regulišu obostrane obaveze, prava i dužnosti.

Bitne elemente ugovora iz stava 1. ovog člana propisuje ministar odbrane, na osnovu predloga načelnika Generalštaba Vojske Srbije.

Član 57.

Pojedinačne ugovore o angažovanju na izvršavanju konkretnih misija i zadataka od značaja za odbranu i izvršavanje vojnih dužnosti zaključuju se na osnovu utvrđenih potreba Ministarstva odbrane i Vojske Srbije.

Generalštab Vojske Srbije utvrđuje i vodi posebnu evidenciju specijalnosti za koje se mogu angažovati lica u aktivnoj rezervi.

Pojedinačan ugovor se zaključuje u skladu sa uslovima utvrđenim propisima o Vojsci Srbije i Ugovorom o angažovanju u aktivnoj rezervi.

Član 58.

Lice u rezervnom sastavu kod koga je nastala promena zdravstvenog stanja, na njegov zahtev i po nalogu teritorijalnog organa, upućuje se na lekarske i druge preglede i psihološka ispitivanja radi utvrđivanja sposobnosti za vojnu službu.

Rešenje o oceni sposobnosti za vojnu službu i o promeni roda odnosno službe lica iz stava 1. ovog člana, regrutna komisija upisuje u zdravstvenu knjižicu i vojnu knjižicu lica u rezervnom sastavu.

Član 59.

Za lica u rezervnom sastavu, prema potrebama popune Vojske Srbije i potrebama civilne zaštite i drugih snaga odbrane, određuje se i saopštava ratni raspored u Vojsci Srbije i raspored u civilnoj zaštiti i drugim snagama odbrane za vreme vanrednog i ratnog stanja.

Za lica u rezervnom sastavu koja su vojni rok služila bez oružja i u civilnoj službi određuje se i saopštava raspored u civilnoj zaštiti i drugim snagama odbrane.

Podaci o ratnom rasporedu su tajna.

Lice u rezervnom sastavu ne može stupiti u službu stranih oružanih snaga ili zasnivati bilo kakav odnos s tim snagama, bez prethodnog odobrenja ministra odbrane.

Član 60.

Starešina vojne jedinice na položaju komandanta bataljona i istom i starešina organa civilne zaštite ili državnog organa koji je obrazovao jedinicu civilne zaštite, zahtev za pozivanje vojnih obveznika radi obučavanja, vojnih vežbi i izvršavanja misija i zadataka dostavlja teritorijalnom organu Ministarstva odbrane, najkasnije 60 dana pre dana predviđenog za javljanje vojnih obveznika.

Teritorijalni organ kod kojeg se vojni obveznik vodi u evidenciji vrši pozivanje vojnih obveznika nakon dobijanja saglasnosti od pretpostavljenog organa, a pozive vojnim obveznicima dostavlja najkasnije 30 dana pre predviđenog dana javljanja vojnog obveznika.

Za vežbu mobilizacijske gotovosti, mobilizaciju i u uslovima vanrednog i ratnog stanja pozivanje vojnih obveznika vrši se bez vremenskog ograničenja iz st. 1. i 2. ovog člana.

Boravak vojnih obveznika u inostranstvu

Član 61.

Regrut ili lice u rezervnom sastavu koji namerava da boravi u inostranstvu duže od šest meseci dužno je da se javi teritorijalnom organu Ministarstva odbrane kod kojeg se vodi u evidenciji i pribavi odobrenje Ministarstva odbrane.

Odobrenje za boravak u inostranstvu neće se izdati regrutu i licu u rezervnom sastavu ako je:

- 1) pozvan na izvršenje vojne obaveze;
- 2) proglašeno vanredno ili ratno stanje;
- 3) pod istragom ili je pokrenut prekršajni ili krivični postupak za dela protiv ustavnog uređenja i bezbednosti Republike Srbije, državnih organa i Vojske Srbije propisanih Krivičnim zakonikom;
- 4) izbegao regrutnu obavezu svojom krivicom.

Odobrenje za boravak u inostranstvu se izdaje regrutu ukoliko nema smetnji propisanih u stavu 2. ovog člana u trajanju do dve godine, a najkasnije do kraja juna kalendarske godine u kojoj regrut navršava 27 godina.

Izuzetno od odredbe stava 3. ovog člana u opravdanim situacijama odobrenje za boravak u inostranstvu može se izdati do kraja kalendarske godine u kojoj regrut navršava 30 godina.

Način, uslove i postupak izdavanja odobrenja iz stava 1. ovog člana propisaće ministar odbrane.

Član 62.

Prava i obaveze vojni obveznik u inostranstvu ostvaruje preko nadležnog diplomatsko-konzularnog predstavništva Republike Srbije u inostranstvu, u skladu sa posebnim propisima i ovim zakonom.

Diplomatsko-konzularna predstavništva Republike Srbije u inostranstvu imaju obavezu da za potrebe izvršavanja vojne obaveze lica iz stava 1. ovog člana vode posebnu evidenciju vojnih obveznika propisanu ovim zakonom i propisima za njegovo izvršavanje.

Regrutu koji boravi u inostranstvu, odobrenje za stalni boravak odnosno za produženje privremenog boravka u inostranstvu izdaje diplomatsko-konzularno predstavništvo Republike Srbije kod kojeg se vodi u evidenciji.

Diplomatsko-konzularno predstavništvo Republike Srbije pre donošenja rešenja o boravku u inostranstvu je dužno da od teritorijalnog organa pribavi podatke o smetnjama iz člana 61. stav 2. ovog zakona u čijoj se evidenciji regrut vodi.

Odobrenje za boravak u inostranstvu diplomatsko-konzularno predstavništvo Republike Srbije izdaje najkasnije do kraja juna kalendarske godine u kojoj regrut navršava 30 godina života.

Član 63.

U skladu sa bezbednosnim rizicima i pretnjama, posebnim zakonom se, zbog potreba odbrane i bezbednosti zemlje, delimično mogu ograničiti putovanje i boravak u inostranstvu vojnih obveznika određenih kategorija ili specijalnosti koje su od posebnog značaja za odbranu zemlje i popunu Vojske Srbije, civilnu zaštitu i druge snage odbrane.

Član 64.

Regrut odnosno lice u rezervnom sastavu koji je otputovao u inostranstvo na boravak duži od jedne godine, dužan je da se prijavi nadležnom diplomatsko-konzularnom predstavništvu radi uvođenja u vojnu evidenciju koju vodi diplomatsko-konzularno predstavništvo, u roku od 30 dana od dana prelaska državne granice.

Lice koje boravi u inostranstvu je dužno da se u kalendarskoj godini u kojoj navršava 18 godina, prijavi diplomatsko-konzularnom predstavništvu Republike Srbije radi uvođenja u vojnu evidenciju.

Podaci iz evidencije vojnih obveznika iz stava 2. ovog člana, obavezno se dostavljaju i nadležnom teritorijalnom organu prema poslednjem prebivalištu ili boravištu vojnog obveznika pre odlaska u inostranstvo, a jednom godišnje se vrši usklađivanje i ažuriranje sa podacima u jedinstvenoj evidenciji vojnih obveznika.

Član 65.

Vojnom obvezniku neće se dati saglasnost za otpust iz državljanstva Republike Srbije ako nije regulisao obavezu služenja vojnog roka na zakonom propisan način.

Član 66.

Dvojni državljanin je vojni obveznik Republike Srbije koji pored državljanstva Republike Srbije ima i državljanstvo druge države sa kojom je potvrđen međunarodni ugovor, pod uslovom uzajamnosti.

Regrut dvojni državljanin koji nije regulisao obavezu služenja vojnog roka u drugoj državi, a vratio se i opredelio da stalno živi na teritoriji Republike Srbije upućuje se na služenje vojnog roka u skladu sa ovim zakonom.

Regrut dvojni državljanin koji nije regulisao obavezu služenja vojnog roka ni u jednoj od država čiji je državljanin i navršio je 27 godina, a stalno živi u inostranstvu, po službenoj dužnosti rešenjem teritorijalnog organa, prevodi se u rezervni sastav u svojstvu lica u rezervnom sastavu koje je služenje vojnog roka regulisalo u civilnoj službi.

Regrut dvojni državljanin koji je regulisao obavezu služenja vojnog roka u drugoj državi prevodi se u rezervni sastav.

Dokazi o državljanstvu druge države i uverenje kojim se dokazuje regulisana obaveza služenja vojnog roka u toj državi predaju se, u originalu i overenom prevodu na srpski jezik, teritorijalnom organu u mestu gde se podaci o licu vode u evidenciji ili preko diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Srbije.

Naknade za vršenje vojne obaveze

Član 67.

Regrut odnosno lice u rezervnom sastavu koje je pozvano u vezi sa vršenjem vojne obaveze ima pravo na naknadu troškova za prevoz sredstvima javnog saobraćaja od mesta prebivališta do mesta javljanja za izvršenje vojne obaveze.

Vojniku na služenju vojnog roka sa oružjem ili bez oružja pripadaju troškovi putovanja prilikom korišćenja redovnog i nagradnog odsustva i otpusta odnosno prekida služenja vojnog roka.

Član 68.

Licu u rezervnom sastavu koje je u radnom odnosu, a pozvano je u vezi sa vršenjem službe u rezervnom sastavu, za vreme vršenja te obaveze pripada naknada u visini prosečne zarade u prethodna tri meseca pre pozivanja, osim ako to posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Licu u rezervnom sastavu koje samostalno obavlja registrovanu privrednu ili drugu profesionalnu delatnost za vreme vršenja službe u rezervnom sastavu pripada naknada u visini osnovice od koje plaća doprinos za obavezno sopstveno socijalno osiguranje.

Licu u rezervnom sastavu koje nije zaposleno ili koje samostalno ne obavlja registrovanu privrednu ili drugu profesionalnu delatnost, registrovanom poljoprivredniku, kao i licu u rezervnom sastavu koje prima penziju ili novčanu

naknadu zbog privremene nezaposlenosti, za vreme vršenja službe u rezervnom sastavu radi koje je pozvano, pripada novčana naknada u iznosu koji propiše Vlada.

Rezervnom oficiru odnosno rezervnom podoficiru za vreme vojne službe pripadaju plata i posebne naknade koje su prema odredbama Zakona o Vojsci Srbije utvrđene za profesionalnog oficira odnosno profesionalnog podoficira istog čina na istoj dužnosti.

Licu u rezervnom sastavu pozvanom na vežbu pripadaju i besplatna ishrana i smeštaj, ako vežba traje duže od osam časova.

Iznos i način isplate naknada za vršenje vojne obaveze propisuje Vlada na predlog ministra odbrane.

Član 69.

Pored naknada propisanih u ugovoru, pripadniku aktivne rezerve pripada i novčana naknada u visini koju odredi ministar odbrane za svaki mesec dok traje ugovor.

Naknada iz stava 1. ovog člana ne pripada pripadniku aktivne rezerve za vreme kada mu pripada plata za angažovanje u aktivnoj rezervi.

Član 70.

Za vreme angažovanja, mimo redovnog godišnjeg obučavanja, vojnim obveznicima iz aktivne rezerve miruju prava i obaveze iz radnog odnosa kod poslodavca, pod uslovima propisanim odredbama Zakona o radu.

Sa poslodavcem iz stava 1. ovog člana ministar odbrane ili lice koje on ovlasti zaključuje ugovor o poslovnoj saradnji na izvršavanju poslova od značaja za odbranu u skladu sa zakonom.

Ministarstvo odbrane vodi posebnu evidenciju zaključenih ugovora o aktivnoj rezervi i ugovora o radu na određeno vreme zaključenih sa izabranim licima i ugovora o poslovnoj saradnji sa njihovim poslodavcima.

Zbog angažovanja u vojnoj službi, pripadniku aktivne rezerve ne može prestati radni odnos, niti zbog toga može biti u neravnopravnom položaju u odnosu na druga zaposlena lica u pogledu ostvarivanja prava iz radnog odnosa.

Evidencija vojnih obveznika

Član 71.

O vojnim obveznicima jedinstvenu evidenciju vodi Ministarstvo odbrane.

Teritorijalni organi vode posebne evidencije vojnih obveznika za vreme regrutne obaveze, obaveze služenja vojnog roka i obaveza lica u rezervnom sastavu, za teritoriju za koju je obrazovan.

Član 72.

Vojni obveznik se vodi u evidenciji prema mestu prebivališta.

Vojni obveznik koji je u radnom odnosu na neodređeno vreme na teritoriji na kojoj nema prebivalište vodi se prema mestu u kojem se nalazi u radnom odnosu na neodređeno vreme, ako je u tom mestu prijavio boravak.

Član 73.

Evidenciju vojnih obveznika koji borave u inostranstvu duže od jedne godine vode i diplomatsko-konzularna predstavništva.

Član 74.

Po zahtevu teritorijalnog organa, državni organi, organi autonomnih pokrajina, organi jedinica lokalne samouprave, privredna društva i druga pravna lica dužni su da dostave podatke potrebne za vođenje evidencije kao i da ažuriraju podatke o izvršenim promenama u evidencijama koje su u njihovoj nadležnosti.

Član 75.

Vojnom obvezniku koji se vodi u evidenciji izdaje se vojna knjižica.

Vojna knjižica je lična javna isprava kojom vojni obveznik dokazuje izvršenje vojne obaveze i svoj identitet dok je u vojnoj službi.

Zabranjeno je iznošenje vojne knjižice iz Republike Srbije.

Obrazac vojne knjižice i način njenog izdavanja propisuje ministar odbrane.

Član 76.

Regrut i lice u rezervnom sastavu su dužni da u roku od osam dana od dana nastale promene teritorijalnom organu kod kojeg se vode u evidenciji prijave:

- 1) promenu stanovanja (novu adresu);
- 2) promenu prebivališta;
- 3) svaku promenu zdravstvenog stanja značajnu za sposobnost za vojnu službu;
- 4) vrstu i mesto obavljanja registrovane samostalne ili preduzetničke delatnosti odnosno druge profesionalne delatnosti;
- 5) povratak sa služenja vojnog roka;
- 6) gubitak vojne knjižice;
- 7) upis ili obnovu školske godine;
- 8) i druge podatke od značaja za izvršavanje vojne obaveze.

Lica iz stava 1. ovog člana dužna su da prijave boravak u inostranstvu duži od tri meseca u roku od osam dana pre odlaska, a povratak iz inostranstva u roku od osam dana od dana dolaska u mesto prebivališta.

Član 77.

O promenama podataka na osnovu odluka nadležnih organa i evidencija koje se vode po službenoj dužnosti kao i presudama suda koje se odnose na krivična dela protiv državnih organa i Vojske Srbije, državni organ, odnosno nadležni sud izveštavaju teritorijalni organ kod kojeg se vojni obveznik vodi u evidenciji, u roku od 15 dana od dana nastale promene i to:

- 1) o promeni ličnog imena, o sticanju i prestanku državljanstva Republike Srbije – organ koji je o tome doneo pravnosnažno rešenje;
- 2) o pokretanju, obustavi ili prekidu krivičnog postupka zbog krivičnog dela za koje se goni po službenoj dužnosti, o pravnosnažnoj osudi na kaznu maloletničkog zatvora, kaznu zatvora ili novčanu kaznu, o pravnosnažno izrečenoj zavodskoj vaspitnoj meri ili merama bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj organizaciji i obaveznog lečenja alkoholičara i narkomana u zdravstvenoj ili drugoj

specijalizovanoj organizaciji i o upućivanju na izdržavanje kazne maloletničkog zatvora ili zatvora – nadležni sud;

- 3) o kazni zatvora izrečenoj zbog prekršaja – organ koji je kaznu izrekao;
- 4) o otpuštanju sa izdržavanja kazne zatvora ili maloletničkog zatvora – organ, odnosno ustanova koja je vojnog obveznika otpustila sa izdržavanja kazne.

Obaveštenje o smrti ili proglašenju nestalog vojnog obveznika za umrlog, organ koji je izvršio upis činjenice smrti u matičnu knjigu umrlih, dostavlja teritorijalnom organu kod kojeg se lice vodilo u evidenciji.

Privredno društvo, pravno lice ili organizacija čijim se posredovanjem vojni obveznik zaposli u inostranstvu ili angažuje na radovima dužim od tri meseca u inostranstvu, dužno je da obavesti teritorijalni organ u roku od osam dana od dana odlaska vojnog obveznika u inostranstvo.

Odsutnost vojnog obveznika iz prebivališta, odnosno boravišta iz nepoznatih razloga duže od tri meseca prijavljuje član porodice sa kojom je živeo u zajedničkom domaćinstvu, a ako je živeo odvojeno od porodice i bio zaposlen – odgovorno lice u državnom organu i pravnom licu koje vode evidenciju zaposlenih lica odnosno lice koje samostalno obavlja delatnost kod koga je odsutni obveznik zaposlen.

Prijavu odsutnosti vojnog obveznika iz nepoznatih razloga navedena lica iz stava 4. ovog člana dužna su da podnesu u roku od osam dana po isteku roka od tri meseca od dana njegove odsutnosti.

Član 78.

Uputstvo o vođenju evidencije vojnih obveznika donosi ministar odbrane.

Upravni postupak

Član 79.

Rešenje o regulisanju vojne obaveze donosi teritorijalni organ kod kojeg se lice vodi u evidenciji.

Po žalbi protiv rešenja iz stava 1. ovog člana odlučuje drugostepeni teritorijalni organ Ministarstva odbrane.

Starešina komande, jedinice ili ustanove Vojske Srbije na položaju komandanta bataljona ili starešina njemu ravnog ili višeg položaja donosi rešenje o regulisanju obaveze služenja vojnog roka vojnika iz jedinice odnosno ustanove kojom komanduje.

Po žalbi protiv rešenja starešine iz stava 3. ovog člana rešava starešina komande, jedinice ili ustanove Vojske Srbije, neposredno pretpostavljen starešini koji je doneo prvostepeno rešenje.

Žalba podneta protiv rešenja koje je doneseno u vezi sa izvršenjem vojne obaveze ne zadržava izvršenje tog rešenja.

Žalbu na odluku regrutne komisije rešava drugostepeni teritorijalni organ.

Protiv rešenja po žalbi na odluku regrutne komisije može se pokrenuti upravni spor.

Žalbu na odluku diplomatsko-konzularnog predstavništva Republike Srbije u vezi sa izvršenjem vojne obaveze vojnog obveznika na boravku u inostranstvu rešava ministar odbrane ili lice koga on ovlasti.

Nadzor

Član 80.

Nadzor i kontrolu sprovođenja vojne obaveze i pravilnost rada prvostepenih i drugostepenih organa koji odlučuju o pravima i dužnostima vojnih obveznika vrši Ministarstvo odbrane.

Član 81.

Posebne takse na podneske u vezi sa izvršavanjem vojne obaveze regulišu se u skladu sa zakonom.

III. RADNA OBAVEZA

Član 82.

Radna obaveza je pravo i dužnost građana Republike Srbije koja se izvršava na radnim mestima, odnosno na određenim poslovima i zadacima u uslovima vanrednog ili ratnog stanja, u skladu sa Planom odbrane Republike Srbije.

Organi jedinica lokalne samouprave odgovorni su da obezbede neposredno zadovoljavanje potreba građana u vanrednom ili ratnom stanju preko javnih preduzeća, privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika na teritoriji svoje nadležnosti.

Član 83.

Građani izvršavaju radnu obavezu u skladu sa zakonima i podzakonskim propisima kojima se uređuje oblast odbrane, civilne zaštite i rada.

Propise o načinu i postupku izvršavanja radne obaveze donosi Vlada, na predlog ministra odbrane.

Radna obaveza u državnim organima i pravnim licima od značaja za odbranu

Član 84.

Obveznik radne obaveze radnu obavezu izvršava obavljanjem poslova i zadataka u državnim organima, privrednim društvima, drugim pravnim licima i kod preduzetnika u delatnostima od posebnog značaja za odbranu i zaštitu i spasavanje (u daljem tekstu: državni organi i pravna lica), na koje je raspoređen prema aktu o ratnoj organizaciji i sistematizaciji, spisku dužnosti i Planu popune, a na osnovu zahteva ili naloga nadležnog državnog organa u skladu sa propisima o odbrani, civilnoj zaštiti, Planom odbrane Republike Srbije i planovima zaštite i spasavanja.

Raspored obveznika radne obaveze iz stava 1. ovog člana smatra se njegovim ratnim rasporedom.

Član 85.

Obvezniku radne obaveze raspored se određuje u mestu rada ili prebivalištu.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, obveznik radne obaveze može biti raspoređen van mesta rada ili prebivališta, ako u sedištu državnog organa i pravnog lica nedostaje potreban broj obveznika za popunu po ratnoj sistematizaciji.

Član 86.

Obveznika radne obaveze svojim rešenjem raspoređuje:

- 1) u državnom organu – rukovodilac koji rukovodi tim organom ili lice koje on ovlasti;
- 2) u organima uprave – rukovodilac tog organa ili lice koje on ovlasti;

- 3) u pravnom licu – direktor ili lice koje on ovlasti;
- 4) kod preduzetnika – odgovorno lice.

Vojni obveznik, u smislu stava 1. ovog člana, raspoređuje se u skladu sa Planom popune dobijenim od teritorijalnog organa.

Član 87.

U slučaju proglašenja ratnog ili vanrednog stanja, licu koje je u radnom odnosu prestaje radni odnos ako ne postupi po rešenju o raspoređivanju u državnom organu i pravnom licu u delatnosti od posebnog značaja za odbranu.

Zaposleno lice za koga nije utvrđena radna obaveza dužno je da se odazove na poziv državnog organa ili pravnog lica kod koga je u radnom odnosu, kao i na poziv teritorijalnog organa radi angažovanja u okviru izvršavanja radne obaveze.

Član 88.

Teritorijalni organ vodi evidenciju o obveznicima radne obaveze koji imaju određen ratni raspored u državnim organima i pravnim licima.

Državni organi i pravna lica su dužni da na zahtev organa iz stava 1. ovog člana dostave svoja akta o ratnoj organizaciji i sistematizaciji i daju potrebne podatke o obveznicima radne obaveze.

Radna obaveza u jedinicama radne obaveze

Član 89.

Od obveznika radne obaveze koji nemaju određen ratni raspored, teritorijalni organ može obrazovati jedinice radne obaveze za izvođenje neodložnih radova za potrebe odbrane, Vojske Srbije i civilne zaštite u vanrednom ili ratnom stanju.

Član 90.

Unutrašnje jedinice Ministarstva odbrane, komande, jedinice i ustanove Vojske Srbije, državni organi i pravna lica koji imaju zadatke utvrđene Planom odbrane podnose zahteve teritorijalnom organu za angažovanje jedinica radne obaveze.

Član 91.

Jedinice radne obaveze se angažuju samo u uslovima vanrednog i ratnog stanja.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, a radi uvežbavanja i provere osposobljenosti za izvršavanje zadataka u vanrednom i ratnom stanju, jedinice radne obaveze se mogu u miru pozivati na obučavanje u okviru vežbi i kontrola.

Odluku za pozivanje i kontrolu jedinica radne obaveze donosi ministar odbrane.

Član 92.

Ishranu, smeštaj, zdravstveno i drugo zbrinjavanje pripadnika jedinica radne obaveze u toku angažovanja obezbeđuje državni organ, pravno lice ili komanda, jedinica ili ustanova Vojske Srbije i Ministarstva odbrane, za čije potrebe se izvode radovi.

Obveznik radne obaveze koji je angažovan za izvođenje radova ima pravo na naknade iz člana 68. ovog zakona.

Član 93.

Po izvršenim radovima jedinice radne obaveze biće rasformirane.

Član 94.

Evidenciju angažovanja jedinica radne obaveze vodi teritorijalni organ.

IV. MATERIJALNA OBAVEZA

Član 95.

Materijalna obaveza je pravo i dužnost građana Republike Srbije, privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika čije je sedište na teritoriji Republike Srbije, da pokretne i nepokretne stvari kojima raspolažu a koje su određene kao stvari posebne namene za potrebe odbrane, Vojske Srbije i civilne zaštite (u daljem tekstu: za potrebe odbrane) ustupe na privremeno korišćenje uz naknadu državnim organima, Vojsci Srbije i civilnoj zaštiti.

Član 96.

Materijalnu obavezu za potrebe odbrane zemlje izvršavaju vlasnici stvari. Stvari se mogu nalaziti u svojini građana, privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika (u daljem tekstu: vlasnici stvari).

Član 97.

Materijalna obaveza se izvršava u uslovima vanrednog i ratnog stanja.

Izuzetno, od stava 1. ovog člana materijalna obaveza se može izvršavati i u miru radi zaštite i spasavanja, pregledom, kontrolom i upotrebom stvari na vojnoj vežbi.

Odluku o kontroli materijalne obaveze u miru donosi ministar odbrane.

Propise o načinu i postupku izvršavanja materijalne obaveze donosi Vlada na predlog ministra odbrane.

Član 98.

Materijalnu obavezu u miru i uslovima vanrednog ili ratnog stanja imaju svi građani Republike Srbije, strani državljani sa stalnim prebivalištem u Republici Srbiji, domaća i strana pravna lica koja su registrovana za vršenje delatnosti određenih zakonom kao delatnosti od značaja za odbranu Republike Srbije.

Materijalnoj obavezi ne podležu diplomate i predstavnici međunarodnih organizacija.

Član 99.

Materijalna obaveza se izvršava prema potrebama Vojske Srbije i drugim potrebama odbrane zemlje (u daljem tekstu: korisnici stvari).

Drugim potrebama odbrane zemlje, u smislu odredbe ovog zakona, smatraju se potrebe državnih organa, civilne zaštite, privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika koji su propisom Vlade određena da prioritarno proizvode, snabdevaju proizvodima ili pružaju usluge od posebnog interesa za odbranu zemlje.

Član 100.

Izvršavanje materijalne obaveze obezbeđuje Ministarstvo odbrane preko teritorijalnih organa u skladu sa zakonom i odlukama nadležnih organa koje se odnose na rad u vanrednom i ratnom stanju.

Član 101.

Stvari se ustupaju, koriste i vraćaju uz propisanu naknadu za njihovo privremeno korišćenje i naknadu štete u slučaju njihovog oštećenja ili uništavanja u postupku propisanom ovim zakonom uz poštovanje ustavom zagarantovanih prava na imovinu.

Član 102.

Stvari iz popisa Ministarstvo odbrane ne sme rasporediti ako bi se raspoređivanjem tih stvari:

- 1) onemogućilo vlasniku obavljanje životnih funkcija, kao što su prevoz invalida i bolesnih lica;
- 2) onemogućilo vlasniku obavljanje delatnosti, u obimu koji ugrožavaju njegovu egzistenciju;
- 3) onemogućilo najneophodnije obavljanje poslova od posebnog javnog interesa;
- 4) onemogućilo obavljanje minimalne privredne delatnosti;
- 5) bitno prouzrokovalo slabljenje životnih uslova građana.

Stvari i njihova evidencija

Član 103.

Za potrebe odbrane zemlje vlasnici stvari su dužni da predaju:

- 1) motorna, prevozna i specijalna vozila, vozila svih vrsta i kapaciteta;
- 2) građevinske i druge mašine za građevinske i inženjerske radove svih vrsta i namena;
- 3) sredstva i uređaje veze;
- 4) plovne objekte, luke, pristaništa i instalacije za plovidbu, snabdevanje, održavanje i remont plovnih objekata;
- 5) vazduhoplove i aerodrome: vazduhoplove svih vrsta i namena, aerodrome sa hangarima i drugim objektima i uređajima za regulisanje i kontrolu vazdušnog saobraćaja, skladišta pogonskog materijala za vazdušni saobraćaj, zemaljska radio-navigaciona sredstva i opremu za održavanje veza i kontrolu letenja;
- 6) pumpne stanice i skladišta: benzinske stanice, skladišta pogonskog goriva i maziva, stanice za punjenje boca acetilenom, kiseonikom i propan-butanom, stanice za održavanje protivpožarnih sredstava, pumpe, kompresorske stanice i agregate za vodu, akumulatorske stanice, skladišta za smeštaj minsko-eksplozivnih sredstava, skladišta za smeštaj rezervnih delova, reproduccionog i potrošnog materijala, skladišta ljudske i stočne hrane, opreme i drugog materijala;
- 7) stanice za servisiranje i stanice za tehnički pregled motornih vozila i sredstava telekomunikacije, kao i njihove pogone za remont sa pripadajućom opremom, mašinama, uređajima, instalacijama, instrumentima i laboratorijskom opremom;
- 8) sredstva i uređaje za pripremu štampe i snimanje;
- 9) jahaću, tegleću i tovarnu stoku sa pripadajućim priborom i opremom;
- 10) zgrade i zemljište sa uređajima, opremom i instalacijama;
- 11) i druge potrebne stvari (proizvode i usluge od posebnog interesa za odbranu zemlje).

Član 104.

Radi organizovanog i pravilnog izvršavanja materijalne obaveze vodi se evidencija.

Postupak i način vođenja evidencije iz stava 1. ovog člana propisuje ministar odbrane.

Član 105.

Stvari iz člana 103. ovog zakona popisuju i o njima vode evidenciju teritorijalni organi, a na osnovu evidencije koju vode organi državne uprave nadležni za imovinu, unutrašnje poslove, javne prihode, kao i drugi državni organi.

Član 106.

Vlasnici stvari su dužni da teritorijalnom organu, na njegov zahtev, stave na uvid podatke i isprave o stvarima iz člana 103. ovog zakona i da mu omoguće pregled stvari radi popisa i vođenja evidencije.

Ako se za pojedine stvari iz stava 1. ovog člana ne vodi evidencija ili podaci iz te evidencije nisu potpuni, teritorijalni organ vrši pregled tih stvari i ustrojava njihovu evidenciju.

Član 107.

Vlasnici stvari koji ostanu bez popisanih stvari ili stvari postanu tehnički neispravne ili neupotreblijive ili na tim stvarima nastanu bitne promene tehničke prirode dužni su da o tome odmah, a najkasnije u roku od 15 dana obaveste teritorijalni organ, uz odgovarajući pisani dokaz ovlašćenog servisa o nastalim promenama.

Član 108.

Raspoređivanje stvari vrši se tako da se prvenstveno obezbedi popuna ratnih jedinica i komandi Vojske Srbije.

Popunom se obezbeđuje maksimalno moguća tipizacija stvari za potrebe jedinica Vojske Srbije i za druge potrebe odbrane zemlje.

Spajanje materijalne obaveze i ratnog rasporeda lica odnosno rukovaoca stvari vrši se ako materijalno sredstvo zahteva posebna znanja u rukovanju.

Član 109.

Stvari popisane za potrebe odbrane zemlje raspoređuju se prema određenom ratnom rasporedu za potrebe Vojske Srbije i drugim potrebama odbrane zemlje navedenih u članu 99. ovog zakona, u skladu sa propisima o kriterijumima za raspoređivanje građana i normativima stvari za potrebe popune Vojske Srbije i druge potrebe odbrane zemlje koje donosi Vlada na predlog ministra odbrane.

Način preuzimanja stvari

Član 110.

Korisnik stvari je dužan da za preuzimanje stvari radi njihovog pregleda ili upotrebe na vojnoj vežbi pravovremeno podnese zahtev teritorijalnom organu, tako da se vlasnik stvari može pozvati za izvršenje materijalne obaveze najkasnije 30 dana pre dana određenog za predaju.

Rok iz stava 1. ovog člana ne odnosi se na podnošenje zahteva u slučaju ratnog ili vanrednog stanja.

Član 111.

Stvari za potrebe odbrane preuzima korisnik kojem su na osnovu odobrenog Plana popune teritorijalnog organa te stvari raspoređene.

Član 112.

Teritorijalni organ dostavlja poziv vlasniku stvari, koji sadrži: naziv stvari koju treba predati, mesto i vreme predaje, naziv korisnika, napomenu da stvari može predati i lice koje vlasnik ovlasti i upozorenje o odgovornosti vlasnika stvari u slučaju da se ne odazove pozivu.

Protiv vlasnika stvari koji se ne odazove i ne preda stvari za potrebe izvođenja vežbi, teritorijalni organ pokreće prekršajni postupak.

Protiv vlasnika stvari koji se ne odazove i ne preda stvari za potrebe korisnika stvari nakon proglašenja vanrednog ili ratnog stanja, teritorijalni organ bez odlaganja podnosi krivičnu prijavu.

Član 113.

Vlasnik stvari koji je primio poziv od teritorijalnog organa radi pregleda ili vežbe, u roku od osam dana od dana prijema poziva, može da traži odlaganje izvršenja obaveze:

- 1) ako bi predaja stvari izazvala štetu vlasniku stvari na osnovu neizvršenja obaveza i poslova iz ranije potpisanih ugovora;
- 2) ako bi ga zadesila velika privredna šteta;
- 3) ako je traženo vozilo jedino u porodici vlasnika, a ima decu mlađu od 16 godina.

Član 114.

Vlasnik predaje korisniku stvar u ispravnom stanju, na mestu i u vreme određenom u pozivu.

Ako se u vreme određeno za predaju raspoređena stvar ne zatekne kod vlasnika ili se nalazi na takvoj udaljenosti da se ne može pravovremeno predati korisniku, vlasnik umesto te stvari predaje korisniku drugu stvar približnih karakteristika.

Ako vlasnik nema drugu odgovarajuću stvar, dužan je da o tome odmah izvesti teritorijalni organ koji obezbeđuje raspoređivanje i upućivanje druge odgovarajuće stvari.

Član 115.

O primljenoj stvari ovlašćeno lice ili komisija korisnika za prijem stvari dužna je da sačini zapisnik u tri primerka, u koji se unose podaci za identifikaciju i činjenice o stanju stvari, a naročito podaci o eventualnim nedostacima i oštećenjima koji su pregledom utvrđeni.

Član 116.

Prilikom preuzimanja stvari, ovlašćeno lice ili predsednik komisije za prijem stvari obaveštava vlasnika odnosno lice koje je predalo stvari o mestu i vremenu vraćanja. To obaveštenje se unosi u zapisnik iz člana 115. ovog zakona.

Ako se u vreme preuzimanja stvari ne mogu tačno odrediti vreme i mesto vraćanja ili ako vlasnik stvari odbije da primi primerak zapisnika, korisnik stvari je dužan da blagovremeno o tome pismeno obavesti vlasnika stvari.

Član 117.

Prilikom vraćanja stvari, ovlašćeno lice ili komisija za prijem stvari sačinjava zapisnik o predaji stvari vlasniku u njegovom prisustvu odnosno lica koje je on ovlastio za preuzimanje stvari.

Jedan primerak zapisnika o vraćanju stvari se uručuje teritorijalnom organu koji vodi evidenciju stvari.

Naknada putnih troškova

Član 118.

Stvari za potrebe korisnika doprema i preuzima vlasnik stvari odnosno lice koje on ovlasti.

Za dopremanje i preuzimanje stvari, vlasniku stvari pripadaju naknada prevoznih troškova u stvarnom iznosu i dnevnice za putovanje u vezi sa predajom i preuzimanjem stvari u visini određenoj propisima o naknadi troškova državnih službenika i nameštenika.

Naknada za korišćenje stvari

Član 119.

Za korišćenje stvari iz popisa vlasniku stvari pripada naknada.

Naknadu za korišćenje stvari (tarifa) iz stava 1. ovog člana utvrđuje Vlada na predlog ministra odbrane.

Član 120.

Naknada za korišćenje stvari pripada vlasniku od trenutka predaje do trenutka vraćanja stvari.

Naknada za upotrebu stvari isplaćuje se najkasnije 45 dana od vraćanja stvari vlasniku.

Naknada za upotrebu pokretnih i nepokretnih stvari isplaćuje se mesečno, ako je vlasniku stvari zbog materijalne obaveze ugrožena njegova egzistencija ili onemogućena privredna delatnost.

Postupak utvrđivanja naknade za oštećene, uništene ili nestale stvari

Član 121.

Ako je preuzeta nepokretna i pokretna stvar oštećena, uništena ili nestala za vreme vanrednog ili ratnog stanja i vežbe, vlasniku stvari pripada naknada u stvarnom iznosu vrednosti stvari u trenutku preuzimanja koja je naznačena u zapisniku o predaji stvari.

Ako u zapisniku o predatoj stvari nije navedena vrednost stvari vlasniku pripada naknada u visini prosečne tržišne vrednosti stvari na teritoriji na kojoj se stvar nalazila u trenutku preuzimanja.

U slučaju spora o vrednosti stvari ili ako je vrednost stvari bila nerealno određena, teritorijalni organ je dužan da pokrene postupak veštačenja, osim ako se ne postigne vansudsko poravnanje.

Vlasnik stvari nezadovoljan određenom vrednošću stvari iz stava 3. ovog člana može pokrenuti postupak pred nadležnim sudom.

Ukoliko je došlo do oštećenja stvari u toku upotrebe kod korisnika, korisnik je dužan da izvrši popravku stvari i preda je vlasniku u ispravnom stanju.

Član 122.

Postupak za utvrđivanje naknade za oštećene, uništene ili nestale stvari pokreće po službenoj dužnosti korisnik stvari, a može se pokrenuti i po zahtevu vlasnika stvari.

Naknadu za oštećene, uništene ili nestale stvari utvrđuje komisija sastavljena od predsednika i određenog broja članova, koju obrazuje korisnik stvari.

Član 123.

Komisija za utvrđivanje naknade za oštećenu, uništenu ili nestalu stvar je dužna da vlasnika stvari obavesti o vremenu i mestu svog rada, kako bi i neposredno mogao da se izjasni o okolnostima značajnim za utvrđivanje štete koja mu je pričinjena.

Za utvrđivanje nastale štete, komisija može da predloži angažovanje veštaka sa liste sudskih veštaka.

Ako je stvar iz popisa osigurana, procenu štete vrši društvo za osiguravanje.

Član 124.

Komisija utvrđuje štetu i okolnosti pod kojima je šteta nastala, procenjuje tržišnu vrednost stvari i predlaže način na koji će se šteta nadoknaditi.

O pitanjima u vezi sa utvrđivanjem i naknadom štete, komisija sačinjava zapisnik koji sadrži sve podatke značajne za utvrđivanje štete i način njene naknade.

Član 125.

Nadležni državni organ može vlasniku stvari čija je stvar raspoređena planovima popune za potrebe odbrane zemlje odobriti umanjenje godišnjeg poreza predviđenog za tu stvar, u skladu sa zakonom.

V. KAZNE NE ODREDBE

Član 126.

Novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara ili kaznom zatvora do 60 dana kazniće se za prekršaj regrut i lice u rezervnom sastavu ako se, suprotno ovom zakonu, bez opravdanog razloga ne odazove pozivu teritorijalnog organa u vreme i na mesto koji su naznačeni u pojedinačnom pozivu, za uvođenje u vojnu evidenciju, regrutovanje, služenje vojnog roka, kao i lekarske i druge preglede i ispitivanja (čl. 11. i 51. ovog zakona), za vojnu vežbu ili drugu obuku u rezervnom sastavu koja se priznaje kao izvršenje vojne vežbe.

Član 127.

Novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara ili kaznom zatvora do 30 dana kazniće se za prekršaj regrut i lice u rezervnom sastavu:

- 1) ako iznese vojnu knjižicu iz Republike Srbije (član 75. ovog zakona);
- 2) ako u propisanom roku ne prijavi nastale promene iz člana 76. ovog zakona teritorijalnom organu kod kojeg se vodi u vojnoj evidenciji.

Član 128.

Novčanom kaznom od 35.000 do 350.000 dinara kazniće se za prekršaj privredno društvo, pravno lice i organizacija čijim se posredovanjem vojni obveznik zaposli u inostranstvu ako u roku od osam dana od dana odlaska vojnog obveznika na rad u inostranstvo ne obavesti teritorijalni organ (član 77. stav 3).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u privrednom društvu, pravnom licu ili organizaciji novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara.

Član 129.

Novčanom kaznom od 10.000 do 100.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u državnom organu ako u roku od 15 dana od dana nastale promene

ne obavesti teritorijalni organ o promenama kod vojnog obveznika iz člana 77. stav 1. ovog zakona.

Član 130.

Novčanom kaznom od 40.000 do 400.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzeće, drugo pravno lice i lice koje samostalno obavlja delatnost kod koga je vojni obveznik zaposlen:

- 1) ako na zahtev teritorijalnog organa ne pruži potrebne podatke o vojnim obveznicima radi ocenjivanja sposobnosti za vojnu službu i određivanja roda, službe i pojedinačnih dužnosti u Vojsci Srbije (član 74. ovog zakona);
- 2) ako u propisanom roku ne prijavi teritorijalnom organu odsutnost vojnog obveznika iz nepoznatih razloga, koji je bio zaposlen kod njega (član 77. st. 4. i 5. ovog zakona).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u preduzeću i drugom pravnom licu novčanom kaznom od 10.000 do 100.000 dinara.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i član porodičnog domaćinstva novčanom kaznom od 10.000 do 30.000 dinara.

Član 131.

Novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj:

- 1) rukovodilac ili lice koje je on ovlastio, ako ne izradi rešenje o raspoređivanju obveznika radne obaveze (član 86. stav 1. tač. 1) i 2) ovog zakona);
- 2) direktor ili lice koje je on ovlastio, ako ne izradi rešenje o raspoređivanju obveznika radne obaveze (član 86. stav 1. tačka 3) ovog zakona);
- 3) odgovorno lice ako ne postupi po odluci teritorijalnog organa (član 91. stav 2. ovog zakona).

Član 132.

Novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj vlasnik stvari:

- 1) ako za potrebe odbrane zemlje ne preda stvar (član 103. ovog zakona);
- 2) ako na zahtev teritorijalnog organa ne dopremi stvari na određeno mesto i u stanju koje omogućava njihovu namensku upotrebu (član 114. ovog zakona).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom u iznosu od 300.000 do 1.000.000 dinara i pravno lice.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom u iznosu od 20.000 do 50.000 dinara i odgovorno lice u pravnom licu.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom u iznosu od 200.000 do 500.000 dinara i preduzetnik.

Član 133.

Novčanom kaznom od 10.000 do 40.000 dinara kazniće se za prekršaj vlasnik stvari:

- 1) ako na zahtev teritorijalnog organa ne stavi na uvid podatke i isprave o stvarima iz člana 103. ovog zakona ili mu onemoguće pregled stvari radi popisa i evidencije (član 106. ovog zakona);

- 2) ako ne izvesti teritorijalni organ za nastale promene na stvarima (član 107. ovog zakona);
- 3) ako ne izvesti teritorijalni organ da nema odgovarajuću stvar (član 107. ovog zakona).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom u iznosu od 150.000 do 450.000 dinara i pravno lice.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom u iznosu od 20.000 do 50.000 dinara i odgovorno lice u pravnom licu.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom u iznosu od 100.000 do 300.000 dinara i preduzetnik.

Član 134.

Novčanom kaznom od 50.000 do 250.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice:

- 1) ako kao korisnik stvari ne sačini zapisnik o primljenoj stvari (član 115. stav 1. ovog zakona);
- 2) ako korisnik stvari pismeno ne obavesti vlasnika stvari o vremenu i mestu vraćanja stvari (član 116. stav 2. ovog zakona);
- 3) ako ne obavesti vlasnika stvari o vremenu i mestu rada komisije za utvrđivanje naknade za oštećene, uništene ili nestale stvari (član 123. stav 1. ovog zakona).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom u iznosu od 20.000 do 50.000 dinara i odgovorno lice u pravnom licu.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom u iznosu od 20.000 do 50.000 dinara i odgovorno lice u državnom organu.

VI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 135.

Vojnik koji se nalazi na služenju vojnog roka danom stupanja na snagu ovog zakona, nastavlja da služi vojni rok u skladu sa odredbama zakona po kojem je upućen.

Postupak regrutovanja i pozivanja vojnih obaveznika koji nisu okončani, okončaće se po odredbama ovog zakona.

Do donošenja merila za ocenjivanje zdravstvene sposobnosti vojnog obveznika za vojnu službu i o lekarskim i drugim pregledima, regrut koji je ocenjen ograničeno sposobnim za vojnu službu upućuje se na služenje vojnog roka u Vojsku Srbije a nakon toga upućuje se na ocenu sposobnosti za vojnu službu.

Obavezu služenja vojnog roka nakon potpune profesionalizacije Vojske Srbije, na predlog Vlade obustavlja Narodna skupština Republike Srbije. Nakon obustave, služenje vojnog roka, izvršava se po principu dobrovoljnosti u skladu sa odredbama ovog zakona.

Za lice koje dobrovoljno želi da služi vojni rok sa oružjem u Vojsci Srbije primenjuju se odredbe ovog zakona koje se odnose na regrutnu obavezu i obavezu služenja vojnog roka. Ostala lica podležu obavezi uvođenja u vojnu evidenciju i obavezi služenja u rezervnom sastavu.

Narodna skupština Republike Srbije, na predlog Vlade može ponovo aktivirati obavezu služenja vojnog roka u skladu sa odredbama ovog zakona.

Nakon profesionalizacije Vojske Srbije, a za vreme vanrednog ili ratnog stanja predsednik Republike može odlučiti o ponovnom uvođenju obaveze služenja vojnog roka koja može trajati do prestanka vanrednog ili ratnog stanja.

Član 136.

Regrut koji je na dan stupanja na snagu ovog zakona navršio 27 godina, a regrutna komisija ga je ocenila privremeno nesposobnim za vojnu službu, uputiće se na konačnu ocenu zdravstvene sposobnosti i u skladu sa ocenom sposobnosti za vojnu službu biće regulisan njegov dalji status po odredbama ovog zakona.

Član 137.

Regrut koji je na dan stupanja na snagu ovog zakona navršio 27 godina, a teritorijalni organ utvrdi da je izbegavao obavezu služenja vojnog roka, upućuje se na služenje vojnog roka u prvom uputnom roku.

Regrutu koji je na dan stupanja na snagu ovog zakona navršio 27 godina, a teritorijalni organ u zakonom propisanom postupku utvrdi da nije izbegavao vojnu obavezu, omogućiće se služenje vojnog roka u skladu sa ovim zakonom najkasnije do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 30 godina.

Član 138.

Regrut koji je na dan stupanja na snagu ovog zakona navršio 30 godina, a teritorijalni organ utvrdi da nije izbegavao vojnu obavezu, rešenjem se oslobađa od obaveze služenja vojnog roka i prevodi u rezervni sastav.

Regrut koji je na dan stupanja na snagu ovog zakona navršio 30 godina, a teritorijalni organ utvrdi da je izbegavao obavezu služenja vojnog roka, rešenjem se oslobađa od obaveze služenja vojnog roka i prevodi u rezervni sastav uz preduzimanje zakonom propisanih mera za neizvršenje vojne obaveze.

Član 139.

Na pravne odnose u vezi preuzimanja stvari i postupka utvrđivanja naknade za oštećene, uništene ili nestale stvari koji nisu regulisani ovim zakonom, primenjuju se odredbe Zakona o obligacionim odnosima.

Član 140.

Nadzor nad primenom ovog zakona i drugih propisa kojima se uređuje vršenje vojne, radne i materijalne obaveze vrši Inspektorat odbrane.

Poslove nadzora Inspektorat odbrane obavlja u skladu sa zakonom i propisima koje donosi ministar odbrane.

Član 141.

Propisi za izvršenje ovog zakona biće doneti u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 142.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe: odredbe čl. 26. i 27, odredbe glave XVII - Vojna obaveza (čl. 279. do 336) i odredbe glave XIX - Kaznene odredbe (čl. 340. do 345) Zakona o Vojsci Jugoslavije („Službeni list SRJ”, br. 43/94, 28/96, 44/99, 74/99, 3/02 i 37/02, „Službeni list SCG”, br. 7/05 i 44/05 i „Službeni glasnik RS” broj 116/07), Uredba o vršenju vojne obaveze („Službeni list SRJ”, br. 36/94 i 7/98, „Službeni list SCG”, br. 37/03 i 4/05 i „Službeni glasnik RS”, br. 6/07 i 86/07), Uredba o organizovanju i izvršavanju materijalne obaveze („Službeni list SRJ”, br. 36/98, 32/99 i 9/01) i Uredba o organizovanju i izvršavanju radne obaveze („Službeni list SRJ”, br. 36/98 i 20/99).

Član 143.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.